

DIRECTOR
Dr. AUGUSTIN POPA

Redacția și administrația
BLAJ, JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE:

Un șir garmond: 6 Lei. La
publicări repetate după
învoială

Unirea

REDACTOR
Prof. DUMITRU NEDA

ABONAMENTUL
Pe un an . . . 200 Lei
Pe 6 luni . . . 100 Lei
Pentru străinătate 400 Lei

Foaie bisericească-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

Lumină din Orient

(+). Și încă din Extremul Orient. Din Manila, capitala Insulelor Filipene și teatrul grandioaselor serbări ale celui de al XXXIII-lea Congres Euharistic Internațional, ținut aici în zilele de 3-7 Februarie c. Căci a fost acest congres o magnifică manifestație de credință catolică creștină, cum nu mai cunoaște alta, în acele părți cu noroade în majoritate covârșitoare păgâne, istoria creștinismului aproape bimilenar.

Deja la deschiderea sărbătorească din după amiaza lui 3 Febr. c., Card.-arhiepiscop Dougbert al Filadelfiei, delegatul a latere al Sf. Părinte și fost episcop-misionar vreme de 13 ani chiar în acele părți (la Noua Segovia și Jaro), era încunjurat de peste 120 arhiepiscopi și episcopi; mii și mii de preoți, călugări și călugărițe, și mai bine de 300.000 credincioși din vecinătăți și din China, Japonia, America, Oceania, și Europa, veniți aici să se închine Euharisticului Isus. În tot răstimpul congresului valurile multimilor de pelerini au crescut într-una, cât la procesiunea euharistică de încheiere numărul lor a atins milionul. Într-aceea Preasfântul Sacrament, ziua-noaptea, a fost mereu expus spre închinare obștească, iar SS. Liturghii, în număr de mii, s'au slujit în permanență, dela miezul nopții și până la limita timpului canonic, în toate bisericile și oratoriile orășului și la altare improvizate. Cuminecările nu mai aveau sfârșit: numai în ziua dedicată în chip special bărbăților s'au împărțit la 120.000 de înși. Femeile la rândul lor, tinere și în vârstă, s'au apropiat și ele de Sfânta Masă, în a lor zi, în număr de peste 150.000.

Tema principală a ședințelor congresului a fost: Raportul intim dintre Sf. Euharistie și opera misionară. Și trebuie spus că nici o temă mai potrivită și împrejurărilor locale și spiritului vremii. Manila și-a eluat numai bine de curând neatârnamarea politică. „Neatârnamarea însă înseamnă răspundere; înseamnă libertatea de a schimba lumea împrejmuitoare după chipul și asemănarea sa“. (P. Martindale). Decât: Insulele Filipine sunt un punct luminos de credință și viață creștină catolică într-o mare păgândă. Și menirea catolicismului de aci este să devină un focar cu iradiații în toate părțile Extremului Orient. Ceeace numai printr-o intimă trăire a lui Isus Euharisticul va fi cu putință. — Lucru ce s'a lămurit sub toate aspectele cu prilejul actualului congres.

Și a fost sintetizat în chip măestru de însuși Capul Creștinătății integrale, de Sf. Părinte, care în 7 Febr. c. după masă, de încheierea congresului, a rostit la radio, în latinește, o cuvântare pentru congresiști, ce a fost tălmăcită numai decât și în englezește și spaniolește imenselor mulțimi ce o ascultau cu răsuflarea oprită. Pătrunzând în miezul chiestionii, Vicarul Domnului a precizat: „Lucrul cel mai de căpetenie e faptul că această solemnitate trebuie să fie nu numai externă ci și internă, în așa măsură încât să schimbe viața sufletească a tuturor. V'ați rugat — și cu voi împreună și Noi — ca această osteneală duhovnicească să aducă roade. Dorim ca deosebita dragoste față de această Taină să prindă teren în cercuri cât mai largi, mai ales pe calea împărțirii zilnice și a dezvoltării cadrelor misionare. Fie ca să aprindă în suflete focul pentru lucrarea vieții de veci! Pentru că, durere, harului dumnezeesc i-se pun astăzi multe piedeci. Doctrinile greșite orbesc grozav de multe suflete; ușurătatea morăurilor, precum și ura împrumutată rup tot mai multe suflete de către Hristos, carele e calea, adevărul și viața. Decât prin aceasta se percipită

Stricarea limbii

O mare problemă națională — Se strică graiul strămoșesc — Vina învoitorilor și nepăsarea autorităților — Datoria preoțimii

(—). „Mult e dulce și frumoasă limba ce-o vorbim...“ Așa ne învățau pe vremuri, de cum puneam piciorul pe pragul școlii, dascălii bătrâni. În crezul național, acesta era un articol tot atât de fundamental ca și originea noastră latină. Aceasta era diploma noastră de nobleță. Din această credință s'a hrănit conștiința înălțată a generațiilor eroice care ne-au dat unirea.

Azi nu se mai învață în școală versurile „naive“ de altă dată. Și, poate, cu drept cuvânt. Fiindcă încep a nu se mai potrivi cu realitatea. Graiul nostru trece printr'o adevărată criză. Se strică. „Limba veche și înțeleaptă“ e supusă la chinuri „de înfrumșetare“, care o stălesc și o desfigurează în chip barbar. S'a pornit împotriva ei adevărată goană. Toți neisprăviții cărora soarta și țara le-a dat gologani destul să-și poată cumpăra o peană, toți se socot în drept s'o schilodească, s'o „înoliască“, s'o îmbrace în zorzoane străine, să-i dea „turnură“ nouă, și sonorități „frapante“. Așa fac, în primul rând, gazetarii. Ei operează repede și brutal. Iau străinismele așa cum le găsesc în dicționar, în pielea lor originală, neargăsită. Dar nu se lasă mai pe jos scriitorii, literații, academicienii chiar. Toți își supun fantazia la chinuri inumane pentru a scrie „original“, altfel decât lumea, dinamic, cu noi „efecte verbale“. Nu le ajung în acest scop cuvinte luate din vocabulare străine. Ci strică și gramatica, încălesc sintaxa, întrecându-se par'că în a scrie așa ca să nu poată fi înțeleși.

Este o modă, aceasta, născută din marea frământare generală a vremii. O boală, pe cât de lipicioasă pe atât de periculoasă. Fiindcă limba nu-i o simplă podoabă schimbătoare pe haina unui popor. Ea face parte din ființa lui. Stricarea ei duce la falsificarea fisionomiei sufletești a neamului. De aceea stricătorii limbii fac adevărat păcat național. Fără nici o exagerare, ei ar trebui puși în rândul trădătorilor de neam.

Este cu totul de neînțeles cum poate băntui cu atâta furie această boală tocmai sub zodia naționalismului atotstăpânitor din zilele noastre. E trist, și caraghios în același timp, să vezi nu odată tocmai pe apostolii noiei „religii a naționalismului“ silindu-se să întrecă

spre pierirea lor. În fața acestei situații noi să ne apropiem tot mai mult de Hristos și să-L iubim și să ispășim mai cu deodănsul, ca și aceia cari acum se află în întunec și în umbra morții, să revină cât mai cu de grabă la El, carele are cuvintele vieții de veci. În viața particulară și socială deie Domnul să se realizeze împărăția dreptății, iubirii și păcii“. — Așa grăit-a Sf. Părinte. Din parte-ne strigăm și noi: Amin, amin!

pe toți în pornirea de schimonosire a graiului strămoșesc. Nu se mulțumesc cu importul de idei și de uniforme ci, deodată, malmuțeresc și forme de exprimare a gândirii nepotrivite cu firea limbii noastre. — Și mai este un lucru tot așa de ciudat. A dat peste noi acest val de barbarie nu înainte, ci după unire. Acuma, când limba noastră nu mai e prigonită, ci se poate desvolta în toată libertatea. Acuma, când nu mai simte apăsarea străină, cu influințele ei de neincunjurat, ci are la îndemână toate mijloacele autorității și puterii pentru a crește normal, în alvia sa firească, curățită mereu, cu toată grija, de tot ceace e corp străin, neasimilat și care, în consecință, îi tulbură limpezimea și armonia. Și este deadreptul revoltătoare constatarea ce se face și se adeverește nu odată, că autoritățile însăși sunt vinovate în mare măsură de ceace se întâmplă. Școala dă indemn oficial la stricăciune. Multe manuale sunt scrise deadreptul pășărește. Și sunt aprobate de minister. Chiar și manuale de limba română! — Ce să mai vorbim de stilul și limba cărților de știință, „de specialitate“? Ele, din capul locului, vreau să-și aibă limba lor aparte, un fel de esperanto colorat românește cu câteva guturale. Dar la administrație, Dumnezeule Doamne! Aici se scrie, pur și simplu, chinezește!

Cine ar putea spune că e bine așa? Că putem privi nepăsători la formarea unei limbi „pășărești“, care să sape o nouă prăpastie între popor și cărturari, între domni și țărani? Nimeni, de sigur. Totuși, protestând și indignându-ne câteodată, mergem înainte cu valul, fără a încerca măcar să-l stăvilim. Di Pisani duce, în „Universul“, o viguroasă campanie cu această țință. În colo însă, aproape nimic. Păcat. Este în joc cea mai mare comoară a noastră. Pentru păstrarea ei curată, limpede, nefalsificată, trebuie să lucrăm și să luptăm cu toții. În fruntea tuturor, și sistematic, cei competenți, cei chemați. Autoritățile cari trebuie să aibă această grijă: ministerul culturii, academia, societatea scriitorilor, diferitele asociații culturale. Ele trebuie să lămurească opinia publică și să ia măsurile de cuviință. De sigur, nu măsuri de a opri în loc evoluția limbii. Asta ar fi absurd. Limba trebuie să se desvolte. E vie. — Nici să dea norme arbitrare, artificiale pentru creșterea viitoare. Răurile trebuie lăsate să curgă în alvia firească, pe care ele singure și-o croiesc. Trebuie oprite, însă, și zăgăzuite puvoalele cari duc noroi în undele limpezi ce coboară din munții trecutului nostru. Acestea sunt destul de bogate ca să nu aibă nevoie de împrumuturi dela vecini. Și chiar de s-ar simți, uneori, această nevoie, să nu se toarne nimic

nefiltrat, nestrecurat, în apa cristalină la care se adapă, de veacuri, mulțimile poporului nostru.

Nu știm când și cum își vor împlini cei chemați această datorie. Știm însă, că fiecare trebuie să facă, din partea sa, tot ce poate pentru a îndrepta răul care ne mănăște pe toți. Fiecare să-și controleze vorba și scrisul. Să se smulgă, pe cât poate, de sub influința păcătoasă a modei bolnăvicioase ce domnește în scrisul de astăzi. Să trezească, în jurul său, interes pentru această mare problemă națională.

Preoțimea nu e scoasă de sub această datorie. Dimpotrivă. Ea trebuie să dea pildă bună. Se știe doar că rolul Bisericii în păstrarea și dezvoltarea limbii nu a fost unul secundar, ci de primă importanță. Preoții de demult și cărțile bisericești au fost adevărații dascăli ai limbii românești. Au și cei de astăzi această misiune. Mai ales că noi, spre deosebire de aproape toate neamurile lumii, cântăm și măririle Domnului, la liturghie, în graiul viu al poporului. Avem tot interesul ca acest instrument sfințit lui Dumnezeu să fie cât se poate de perfect și curat. Și din alt punct de vedere, preotului îi revine un rol însemnat în această cauză. El este conducătorul firesc al satului. Copcia vie între țăran și clasele suprapuse. Nimeni altul nu e mai chemat decât el să vegheze la păstrarea nestricată a legăturii și la tot mai perfecta unitate sufletească a păturilor sociale cari formează națiunea. Iar cimentul cel mai puternic pentru această contopire este limba. Care trebuie să fie una, înțeleasă de toți, vorbită frumos, curat, și dezvoltată organic după firea ei străbună.

Din acest motiv găsim cât se poate de binevenit îndemnul dat de S. S. Patriarhul Miron, care cere preoților să vorbească și să scrie românește curat, fără amestec de cuvinte străine. Trebuind preoții să dea poporului învățăturile măntuitoare, așa fel ca să miște sufletele, ei au datoria „să-și însușească o cât mai frumoasă limbă populară, în care, ca într-o haină atrăgătoare, să-și îmbrace poveștile ce le propovăduesc... căci orice națiune vrednică prin

limba sa trăește”. Nu erau de prisos aceste îndemnuri. Fiindcă nici preoții nu sunt imuni față de boala molipsitoare a vremii. În scris și pe amvon, folosesc și ei, nu odată, limba pestriță a gazetelor. De mulțori poporul ascultă uluit sporovăiala domnească în care se pierde fără înțeles apa limpede a adevărului evanghelic. Păcat de vremea pierdută.

Firește, tot atât de păgubitoare este și exagerarea opusă. Unii confrăți cred că, spre a fi înțeleși, trebuie să se coboare cu totul la vorba poporului, întrebându-l nu numai dicționarul, ci chiar și felul de pronunțare al locului. Greșală profundă. Preotul e dascăl de limbă. Trebuie să grăiască în limba populară literară, curată și corect pronunțată. Pe aceasta o înțelege toată lumea, cărturari și țărani deopotrivă. Place tuturor. Și face școală tuturor. Așa cum ne încântă pe toți cronicarii și minunatele povestiri ale lui Creangă.

Om al datoriei întregi, preotul să nu uite, deci, nici pe aceasta: a scrie și a vorbi românește. Să vestească adevărurile eterne frumos, în grai vrednic de măreția lor. Este aceasta o datorie și națională și bisericească!

Plan de muncă acționistă. „Acțiunea Catolică Cehoslovacă” din Brno a elaborat un plan de muncă ce poate servi de model. Are în vedere trei tărîmuri de apostolie, și anume:

Biserica. Membrii „Acțiunii Catolice” trebuie să-și țină de datorie a se îngriji de un aspect demn, extern și intern, al lăcașelor de închinare. O grupă liturgică va supraveghea cantul bisericesc și aranjarea pelerinajelor și procesiunilor. Chiar și capelele, Căile Crucii și statuetele sfinților de pe teritoriul parohiei, cad în preocupările Acțiunii Catolice.

Familia. Cu ajutorul asociațiilor de bărbați și femei se va tinde spre adâncirea vieții religioase a părinților. O grupă de apostoli laici își va face chestie de conștiință din împiedecarea perechilor catolice de a încheia numai căsătoriile civile, ori de a divorța. Va face apoi tot posibilul să saneze, când e cazul,

căsătoriile civile și concubinutele și va purta grija botezurilor, a împărtășirii cu sfințite taine și a înmormântării creștine. Asemenea se va împiedeca profanarea zilelor de sărbătoare religioasă cu lucrări servile și aranjarea de festivități cari ar implica în vre-un chip absentarea dela sf. liturghie. Cu întărirea curent pentru școala confesională și cu răspândirea tipăriturilor bune se vor ocupa secțiunile speciale.

Parohia. Spiritul de comunitate parohială va fi ținut treaz și intensificat prin opere de caritate. Război necruțător față de lectura de sminteală, opere și reprezentații cinematografice scandaloase, etc. În schimb o grupă, zicând a filmelor, va munci întru răspândirea filmelor bune, o altă grupă se va interesa de radiouri pentru catolici. Așa că apostolia sacerdotală va fi promovată pe toate căile și de apostoli laici din Acțiunea Catolică.

Amvonul

— Predici regulate, sistematice și bune —

La început de an nou, „Unirea” Nr. 1, în articolul de fond aduce exact ce ar trebui să avem și încă demult: amvonul. Catedra noastră. Școala creștină: izvorul a toată măgulă și înțelepciunea.

După cât știu din propria-mi experiență și din a altora — în biserica noastră se predică mult: la sf. Liturghie, la vecernii și paroclii, la cununii și înmormântări, chiar la ședințe și întruniri, — dar nu se predică regulat. Sunt atâtea motive. Predica e ceva ambulant și accesoriu: uneori după evanghelle, alteori cuminecar, mai des la urmă și adesea de loc.

Subiecte sunt cât nisipul mării și cerințele sufletești ale credincioșilor mai mult decât desorientați, cari cred totul și nu știu nimic. Dar prea adesea „alegerea” temei mai mult decât neprevăzută, e o inspirație momentană, o amintire sau un „motto” epuizabil și de toate cuprinzător. Dar nu prea sunt predici programate, sistematizate.

□ □ Foiața „Unirii” □ □

Ge este „Liga ateilor militanți” ?

Unul din capetele monstrului judeo-masonic, al Kominternului, dela Moscova, este așa numita: „liga ateilor militanți”.

Scopul de căpetenie al acestei societăți este, de a nimici Biserica Romei, iar scopul ultim, să nu mai vadă nici un fel de religie pe pământ. Aceștia sunt dușmanii nu numai ai preoților, dar și ai tuturor oamenilor de bună credință, chiar și din lumea păgână, cari adoră vre-o divinitate.

Ura ateilor merge crescendo. Intențiunile lor ni-se clarifică din ce în ce mai mult. Avem de a face cu o ură diabolică, a răilor contra Binelui.

Numita asociație este destul de răspândită, în Anglia, Franța și alte țări, și formează un pericol permanent pentru Stat.

Pentruca să schițez direcția urii, ajunge să citez un Manifest al ligii, din 1932, dela Londra:

„Manifestul ligii ateilor militanți”: „Dat fiindcă clerul de toate credințele și de fiecare denumire urmează, sub pretext de religie, directivele Papei în apelul pentru o cruciadă contra U. R. S. S-ului și că activitatea lor nu poate duce decât la un asalt răutăcios și sângeros, nu numai contra U. R. S. S-ului, ci contra lucrătorilor revoluționari din fiecare țară; și că rezistența unită împotriva Armelor

Negre a reacțiunii (adică lupta comunismului contra Papei) nu se poate organiza îndeajuns, dacă o parte considerabilă a muncitorilor rămâne sub influența clerului, a bisericilor și a ideologiei religioase;

„Deci noi... ne constituim în consiliu provizoriu pentru a ridica o secție engleză a Internaționalei, cu următoarele scopuri:

a) Ațâțarea și organizarea unei rezistențe, care nu va ceda de loc la atacurile clericale și religioase, vizând U. R. S. S-ul. b) Promovarea separării complete dintre Biserica și Stat și excluderea religiei din școli. c) prezentarea Bisericilor, a credinței lor și a ideologiei religioase pe care o nutresc, ca îngrădiri la emanciparea clasei muncitorești. d) Prezentarea carității Bisericilor și toată activitatea lor pentru bunăstarea socială, ca neducând decât la demoralizarea și degradarea lucrătorilor și a șomerilor.

Acesta este spiritul ligii, care este strâns unită cu liga celor fără de Dumnezeu din Moscova. Acest spirit apoi a fost tradus în practică în formă de literatură antireligioasă”. („Unitas” nr. Dec. 1935).

Mijloc efectiv, pentru a smulge astfel de buruieni, ne este decât morala lui Hristos, trăită. La toate deslegările savante, sfârșitul este acela: că nu se cunoaște mijloc mai bun decât caritatea creștină, față de cei oropsiți, aplicată cu lărgime de suflet. Este singurul mijloc de a preveni catastrofe... Dorul de a alina mizeria dă naștere la asociații de caritate. Aceste sunt un puternic antidot.

„Vedeți cum se iubesc unii pe alții”, e cel mai strălucit argument-mijloc de atragere ce l-au avut creștinii, în lupta cu păgânismul.

Manifestul de mai sus mai este și un avertisment preoțimii. Dacă cei răi traduc în fapt ceea ce ni-se părea imposibil: „uniți-vă”, atunci preoțimea poate face acest lucru, ușor... O strângere de rânduri, chiar între noi nu este altceva decât o ridicare de noui diguri de noi tranșee, în lupta de apărare a comunităților noastre spirituale. Atac însă... un atac de exterminare a răului, nu se poate face fără de iubirea creștinească, care l-a atras, oarecând, pe păgân.

Il putem întreba pe martirii de acum 2000 ani, victime ai împăraților romani, ne vorbii și prin tăcerea lor. Ei se țin în mână, cu cel din veacurile trecute și cu altele mele victime, ale masoneriei.

Dela aceștia să ’nvățăm și curaj, și să postolăm...

Ne trebuie asociații vii, cu spiritul de jertfă al martirilor, pentru a-i familiariza pe credincioși cu exemplele de eroism din zilele noastre, cu catolicismul militant.

După instrucții rodnice, făcute cu pricepere și tact, ne-ar plăcea să vedem în zilele calde, împlinse de dragoste creștinească, ca după teoria și practica văzută, să se facă valuri în marș contra dușmanilor.

„Întâi religia, apoi toate celelalte”, vorbii spaniolilor săturați de comunism. Ar trebui să se formeze cât mai repede o falangă de luptă

Și se vorbește în general cu mult sentiment, — plâng credincioșii înduioșați, mai ales la „tertăcluni” (adevărata „tablouri”, de două pagini și mai bine) — dar predici bune, reușite într’adevăr, cu miez și roade concrete, e altceva..

Predici regulate, sistematice și bune: lată lumina care luminează mințile, puterea ce înduplecă voința și transformă viața; lată cheia ce deschide inimile. Arma principală a preotului. Obligația întâia a pastorației. Arma eficace folosită de învățătorul. Insistență, cohesiune și suflet. Țel împede urmărit cu perseveranță, cu dârzenie, cu uncțiune. Brează tăiată cu statornicie și continuitate, fără salturi și fără greșuri, în țelina și bucuriile sufletești ale parohiei. Iată ce e inomis necesar și iată ce nu prea avem. Dar avem altceva: amvon mut cu săptămânile, în unele locuri cu lunile, teme supte din deget... sistematic așa, și originală retorică în stilul tertăclunilor. Și-apoi să ne mirăm că bucuriile sunt coapte în parohii?

Cine e vinovat? — Nu știu și nu mi-e permis să caut vinovații. Poate noi toți, poate cărțile și revistele noastre de predici. Poate prea marea încredere în conștiința fiecărui și în litera condicilor funcțiunilor sacre. Și e vinovată mai ales lumea rea de azi, că nu-i place predica ci mai degrabă discursurile politice, și partidele, că au inițiat și pe unii dintre noi cu secretele oratorice ale programelor lor. Și mai e vinovat timpul și ocupațiunile înnebunitor de multe și variate, ca să nu mai amintim lozincă vremii: comoditate, superficialitate și demagogie. Intensiv și statornic — totul extensiv și iregular.

Remediile? Le știm noi toți. Le știu superiorii. Și suntem siguri că nu vor întârzia. Și de-ar veni cât mai degrabă! Să știm odată ce avem de făcut și să știm precis și sigur ce avem de spus, la toate slujbele și în toate ocaziunile. Să avem înaintea perspectiva clară a pastorației, firul roșu al conduitei. Să avem

tători, cari să apere tot ce-i bun și nobil, prin presă și prin asociații.

Ne trebuie spirit de energie, de dreptate și cavalerismul vechi... creștinesc.

Felician M. Soran

Apostol al adevărului

În vâltoarea vremilor de azi, când omenirea par’că își pierde din nou echilibrul, când zăpăceala cea mare ce stăpânește din cauza enormelor progrese tehnice întunecă și mintea conducătorilor popoarelor, când se vorbește cu insistență de o oră decisivă a civilizației, acuma, chiar în aceste momente de grea cumpană, cineva trebuie să fie mai treaz, mai calm, ca să îndemne cu energie lumea pe calea adevărului. Și acest „cineva” nu poate fi altul, decât preotul. Timp de patru ani, cât a fost în seminar, a nutrit un ideal, idealul creștin la lumina cărui trebuie să se încălzească omenirea întregă, dacă vrea să scape din impasul în care a târât-o necredința, imoralitatea și superficialitatea exasperantă ce a pus stăpânire pe toate domeniile vieții de stat, ba în bună parte și pe viața particulară.

Avem o țară mare și frumoasă, dar care se destramă zi de zi, din cauză că spiritul creștin este scos de pretutindeni. Avem energii cari se irosesc în lucruri de nimic. Certuri și neînțelegeri între oamenii sus puși, certuri și neînțelegeri între oamenii dela sate. Atâția vântură-țară, cari au străbătut și mai străbat satele, au dus oamenii la neîncredere, la nepăsare față de biserică, la lipsă de respect față de preot și autorități.

program acasă, în tot timpul și în tot locul, în biserică, pe amvon, în școală, pe catedră. Fără aceste nu suntem nimic; și mai rău!

Preoția nu e o slujbă cu „datorințe”, vagi și inofensive. E apostolat, mucenicie, oricând, dar mai ales azi. Iar „apostolia” multora din noi e vagă și inofensivă și nu-i apostolie, nici chiar datorință împlinită! Căci de-ar fi, s’ar trezi satele, s’ar sguđu conștiințele, ar fi lumea un mormur de rugă și de iubire creștină, nu ce e astăzi! — Amvonul, amvonul!

Pr. Ioan Borza

Promoții în Capitlul Lugojan. Demnitatea de Prepozit Capitular și de canonic al Capitlului lugojan, rămase vacante în urma trecerii la cele veșnice a Celui ce a fost Ioan cândva Boroș, au fost completate Miercuri, în 10 I. c., în felul următor:

Prepozit Capitular a fost ales pâr. Dr. Nic. Brînzeu, una dintre cele mai proeminente și mai cunoscute figuri din biserică noastră. Iar în postal de canonic a fost ales pâr. Victor Deciu, protopop onorar și paroh în Cenadul-Mare.

Noul ales s’a născut în 1880, în comuna Scăluș. Liceul îl face la Beluș, iar teologia la Blaj. După terminarea teologiei trece la universitatea din Budapesta, unde la rigorosul în dreptul roman. Hirotonit ca preot celibe în 19 Decembrie 1906, este numit în acelaș an la parohia Cenadul-Mare, unde-l află numirea de canonic.

În persoana pâr. Victor Deciu Capitlul lugojan își recrutează un membru de valoare, un preot după inima lui Hristos. Cu o dârzenie, vrednică de venerabilul său părinte nonagenar Vasile, dar și cu o delicatețe și modestie caracteristică mamei sale, pâr. Victor Deciu aduce parohia Cenadul-Mare la situația de azi, când atât din punct de vedere spiritual cât și material este printre cele mai fruntașe parohii din dieceza Lugojului. Cu un popor, care înainte refuza cu încăpăținare prestarea

Pentruca să putem păstra pământul frământat cu sângele atâtor sute de morți, trebuie să întărim în suflete credința străbunilor, iar acolo unde a dispărut să o sădim din nou. Trebuie să pășim cu energie, pentru a salva omenirea dela peire, chiar contra voinței ei și cu riscul vieții noastre. Pantea care se clatină sub picioarele omenirii, izbită de valurile necredinței, trebuie întărită.

Preoților le revine sarcina de a reda liniștea și încrederea pierdută de panica produsă de sgomotul metalului, trebuie să le redea nădejdea în ființa supremă, care nu i-a părăsit, ci ei au părăsit-o, să le redea încrederea în ei înșiși. Credincioșii asta o așteaptă.

Preoții sunt vestitorii adevărului. A adevărului întreg, ori unde, în orice împrejurare a vieții. E greu, riscant, dar trebuie. Mai ales acuma, „în toată deosebitelor aberațiuni, pe cari le-a născocit mintea omenească, umflată de o libertate păcătoasă și desfrănată, între moravuri decăzute” (Ad catholicii sacerdotii), adevărul trebuie spus, trebuie sberat, pentru a cînti din nepăsare inimile oamenilor. Trebuie spus adevărul, fără înconjur, acuma, când domnia minciunii este în strălucire, acuma, când lumea alcargă bulmăcită după el. Să vestim adevărul, care este însuși Mântuitorul Hristos. El ne-a spus: „Eu sunt calea, adevărul și viața”. Preotul nu poate fi vestitor al cuvântului, dacă nu e mai întâi vestitor al adevărului: cu vorba și cu fapta.

Regenerare morală dela noi se așteaptă. Vremile sunt grele. Să fim cu luare aminte, pentru a nu fi copleșiți de ele.

Pr. M. Socaciu

lucrului manual și vehicular pentru edificarea propriei biserici, pâr. Deciu zidește în Cenad o biserică măreață, o adevărată catedrală, mândră și vrednică casă de Domnul și o casă parohială care poate satisface toate recerșele unei familii de intelectual. Bun orator sacru, se afirmă, prin realizări concrete, atât pe terenul pastoral cât și pe cel administrativ. Cu toate că natura l-a înzestrat cu multe calități frumoase, viața pâr. Deciu este caracterizată prin modestie și delicatețe.

Veneratul Capitlu lugojan, alegându-l de membru, s’a oprit asupra unuia dintre cele mai vrednice persoane. (P. Teodor).

Religia în noua constituție sovietică. Bolșevismul e clădit pe materialismul economic. Pentru el, deci, religia e un epifenomen al vieții economice și o ființă psihologică provocată de starea abjectă la care l-au redus pe om mizeriile materiale. Ca atare, evident, nu se poate aștepta la ceva tratament mănșat în cadrele statului sovietic.

Noua Constituție stalinistă e imbată de acest spirit ostil religiei, deși articolul din chestie e redactat în termeni urbani. Sună acest articol 124 precum urmează: „Cu scopul de a asigura cetățenilor libertatea conștiinței, biserică în U. R. S. S. e separată de stat. Libertatea de a deprinde cultele religioase și libertatea de propagandă antireligioasă le sunt recunoscute tuturor cetățenilor”.

Examinând mai deaproape acest articol stilizat cu viclenie, apare numai decât, cum observă cineva dela *Osservatore Romano* (28—29. 12. 36), că aci: 1. Problema religioasă nu e considerată în întregime sa, ci numai din punctul de vedere subiectiv, dar nu instituțional, al libertății de conștiință a cetățenilor. 2. De ce „biserica” e vorba, după ce în nici un articol nu e vorba de libertatea asociației religioase, și prin urmare libertatea de a înșcheba o instituție bisericească? 3. Statul sovietic recunoaște libertatea de a practica „cultele” religioase, dar nu de a aparține unei confesiuni religioase. Și cum nu se precizează că ar fi vorba de culte publice, o interpretare restrictivă a literel legii poate reduce toată această „libertate” la practica privată a cultului (să te inclini lui Dumnezeu — în gând). 4. În acelaș timp se vorbește de libertatea de a face propagandă antireligioasă. Care va să zică: religia acasă, ori în tainișele sufletului; propaganda antireligioasă pe stradă și cu glas înalt. 5. Să se noteze și inconsecvența logică a recunoașterii libertății practice religioase și în aceeași vreme și a propagandei antireligioase, când e știut că în Sovietia nu se pune teza așa: e liber oricine să afirme o idee și s’o susțină, (deism-atheism) ci e vorba de lupta pe viață și pe moarte dintre deism și negația sa completă: antideism, antireligiune.

De altfel sinceritatea și valoarea acestui articol de Constituție o învederează și falmoasa lege din 8 Aprilie 1929, prin care s’a făcut imposibil exercițiul efectiv al oricărui cult creștin. Lege care n’a fost abrogată prin articolul ominos din noua Constituție, a cărei singură noutate stă în faptul că recunoaște constituțional, și deci solemn, propaganda antireligioasă. Lucru ce nici Lenin nu s’a încumetat să facă. Dar fiindcă Stalin a fapt seminarist, situația se schimhă în sensul: Dela rău, la mai rău. (R. Negru).

La Zlatna se activează. În primul rând desvoaltă o foarte vie activitate caritativă. *Reuniunea Femeilor Române Unite* de sub conducerea (acum de 35 de ani) a venerabilei matroane E. Albini, ajutată de doamnele Bogdan, Mocanu, Radeș, și altele. La Crăciun, de ex.,

Între altele, a împărțit, la elevi săraci din Zlatna, Feneș și la Pătrînjeni, daruri de peste 10.000 Lei. Pe anul în curs apoi a adunat numai în seara de 30 Ian. c., la petrecerea cu tombolă, aranjată cu acel prilej, mai bine de 15.000 Lei, dela participanți localnici, din Alba-Iulia, Ighiu, și de aiurea. — «Astra» locală a aranjat și ea o serie de conferințe. Inceputul l-a făcut dna Victoria Bogdan, tratând tema: «Să ne iubim unul pe altul ca într'un gând să mărturisim». — La biserica noastră (zidită în 1424) deasemeni se plănuiesc lucrări însemnate. Păr. Bogdan și curatoratul său a și intrat în tratative cu d. Zeiler, pictorul dela Blaj, în vederea zugrăvirii artistice a casei Domnului. — Doamne ajută!

Știri mărunte

Personale. Preaveneratul Ordinariat arhiepiscopesc a făcut mai nou următoarele schimbări și numiri în clerul arhidiecezan: *Alexandru Borda* din Ostrovel-Gureni (dieceza Lugojului) a fost numit la Turia; *Iulian Gherghel* din Clotivă (dieceza Lugojului) la Daia; *Ioan Mazere* din Mărtinești la Ceanu mare I; *Vasile Câmpăan* din Ceanu mare I la Palatca; *Grigorie Stino* din Maiorești la Ogari; *Nonic Rusu* din Șaroș la Căstelnic; *Ioan Truța* din Șeica mică la Cisteiu; *Alexandru Muntean* din Pelișor la Tăuni; *George Giurgiu* din Pruniș la Mărtinești; *Valeriu Suciu* din Tătărlăuș, preot nouhirotonit, a fost numit la Crăciunelul de sus.

Aniversară paulină. Implinirea alor 19 veacuri dela întoarcerea lui Saul care a devenit Paul, în Roma săvârșirii sale din viață se va sărbători întreg anul acesta în diferite forme. Inceputul sărbărilor s'a făcut în 25 Ian. c. în basilica «S. Paolo fuori le mura» de pe Via Ostia. — La fel de strălucit se va ținea, și deasemeni un an întreg, și aniversara muceniciei Sf. Ștefan, întâmplată tot acum 19 veacuri.

Brazde în ogorul Agrului. Cea dintâiu ședință a «Agrului din Holod și jur» anul acesta s'a ținut în *Mociar*, sub conducerea probată a d. *Alex. Văcărescu*, președ. aceluia Agru. Cuvântul de deschidere despre «Nădejdea în Dumnezeu» l-a rostit d. președinte, căruia l-a urmat câteva puncte corale, cântate de tineretul dirijat de d. inv. dir. din loc. Tot atunci d. Șt. Popa a cuvântat despre «Primejdia comunismului»; copilele de școală au executat câteva jocuri, conduse fiind de dș. inv. Florica Butea; băieții de școală au recitat poezii; monologul «Țiganul deputat», și dialogul «Extrasul țiganului», iar săteanul I. Dărăban din Vintiri, convertit dela pocăiți, a vorbit despre «Pocăiții și combaterea lor». Încheierea a făcut-o păr. Eugen Pantea, care a mulțumit tuturor pentru ostenele depuse și frumoasa apostolie săvârșită atât de însuflețit și desinteresat. (av).

Locale. Dumineca viitoare, a Vameșului și Fariseului, va predica în catedrală păr. Dr. *Augustin Ciungan*, prof. de religie la liceul de fete din loc.

Consacrarea vicarului patriarhal siriac. Duminecă 4 Oct. 1936 a fost consacrat episcop la Beirut, vicarul patriarhal siriac, Msgr. Hikary. Actul a fost săvârșit de Em. Sa Cardinalul Tappouni, patriarh siro-catolic, cu participarea unui mare număr de credincioși reprezentând toate riturile orientale. Între personalitățile prezente s'au remarcat: Consulul Franței, reprezentantul Inaltului Comisar absent, Leprêtre delegat apostolic, Hage episcop de Damas, rectorul universității, delegatul guvernului libanez, președintele Camerii și alții.

† **Rozalia Munteanu n. Bugner**, v. d. răpos. canonic mitrop. Gh. Munteanu, s'a

stins din viață la București în 7 Febr. c. și a fost înmormântată la Blaj, în 9 Febr. c. În fața sicriului adormitei în Domnul (născ. în Blaj la 1852) au cuvântat, în catedrală, păr. canonic Gh. Dănilă, d. Alex. Lupeanu-Melin și dna Em. Hopârteanu. Regretata dispărută a fost una dintre figurile feminine cele mai alese ale Blajului. Crescută ca bursieră la vestitul institut Vauthier din Brașov, sub ochii lui Iacob Mureșianu și Gh. Barițiu, în 1868 e numită învățătoare la Blaj — cea dintâi învățătoare română în ctitoria lui Inocențiu Micu. La școlile de fete de aci a funcționat vreme de 25 de ani. Tot dânsa a fost cea dintâi prezidentă a Reun. Femeilor Române Unite din Blaj. Pentru sentimentele sale naționale, din cari n'a înțeles să facă taină, a avut de suferit mult. — Fie-i partea, în veci de veci, cu dreptii!

† **Iuliana Sbârcea n. Cristea**, v. d. de preot, a trecut la cele veșnice în 10 Febr. c., la Toplița, în anul 81 al vieții sale. — Odihnească în pace!

Telefonul „Unirii“

A. București. Lucrul este cât se poate de firesc. Gazetele au nevoie continuă de «senzațional». La nevoie îl inventează. Ori, dacă n'au destulă fantazie, fac să explodeze din nou bombe vechi. Așa fac cu biserica noastră, pe care sunt supărați că nu le dă material de așa natură. Într'adevăr aci suntem slabi. Nici un scandal mai de dai Doamne. Nici un episcop suspendat de minister. Nici un cioban de-al nostru n'a văzut pe Dumnezeu în chip de moș cu lână lătoasă. Nici măcar un francmason din clerul nostru! Asta, trebuie să recunoaștem, e prea mult. Din pură simpatie, tovarășii de gazetărie țin să mai atragă atenția lumii asupra noastră. Ca să nu rămânem uitați. Au decis deci să ne facă surprize strașnice. Ne dau un Primat unit, la București, care să fie mai mare peste toți catolicii, de toate riturile din România. Rămânând însă mitropolia dela Blaj mitropopolie adevărată. — Nu ne-am alarmat și n'am demințit nici un cuvânt din aceste svonuri. De ce să facem lucru de prisos? Singura nedumerire pe care o avem. și în care poate ne veți lămurii Dv; Cum se face că această informație mondială a apărut așa de curând? În plină iarnă. Noi credeam că așa ceva se scrie numai în luna lui Cuptor!

I. Sibiu. Nu avem nimic de adăugat la cele ce am scris despre răpirea bisericii din Suceava. Chestiunea e atât de simplă, încât ar putea-o pricepe chiar și un cap de «telegrafist». Dacă un mitropolit ortodox crede că are drept asupra unei biserici deținută legal de alții peste 100 de ani, n-are decât s-o reclame pe calea legii. Dacă are dreptate, justiția i-o va da și nimeni nu se va putea împotrivi. A o lua cu forță, ocolind justiția, înseamnă a te face vinovat de răpire și abuz de putere. — Episcopul care susține drepturile bisericii sale își împlinește o datorie sfântă și elementară. Apărând legea împotriva celor ce o calcă în picioare, oricine ar fi ei, împlinește o datorie patriotică, pentru care merită tot respectul oamenilor de bine. Senatul care insultă pe un episcop român atunci când el își face datoria, se degradează pe sine. Înaltele obraze cari își bat pieptul că «vor trece peste îngrădirile legilor», ori decretează despre justiție de mai înainte că ea nu va putea face altfel decât să ratifice abuzurile săvârșite, fiindcă e «românească», degradează justiția și sapă la înșaiși temelii țării. Aci nu ajută nici o diversivune. Dacă Ruștenii din Bucovina se fac vinovați de acte nepatriotice, să fie pedepsiți cu toată asprimea. În virtutea aceluiași principiu: dreptate prin lege! Pentru că asta e temelia înșaiși a unui stat de drept. «Telegraful» poate face tulumbe patriotice câte vrea, poate scoate pe nări panglici tricolore câte pofteste, poate vorbi țigănește și poate scoate limba cât îi place. Adevărul e limpede și nu poate fi scos din lume nici cu sforțeli patriotarde, nici cu perfidii bizantine. — Obrăznicia «Telegrafului», care iar începe a da lecții de românism conducătorilor Bisericii noastre, n'are nevoie nici ea să fie pusă la punct. «Lucru definitiv știut la noi în Ardeal este» că nu noi suntem ucenicii lui Mangra ci ei. Numai o elementară lipsă de pudoare poate explica naționalismul urlător pe care îl practică mangriștii dela unire încoace. Până la 1918 n'au avut hipertensiune românească; cu toatecă atunci ar fi fost mai de preț decât astăzi. Dar nu e nouă nici această îndrăzneală levantină, care inversează, simplu, rolurile și neagă evidența. Nici lipsa de decență cu care atacă oameni și instituții cărora neamul, cu ei împreună, le datorează înfinită recunoștință. E boală veche aceasta, la Sibiu. Ar fi vreme pierdută a încerca să-i căutăm leacul. Dacă pe ei nu-i doare, pe noi n'are de ce să ne întristeze. Nu poate decât să ne amuze desinvoltura cu care caută să se facă ridicoli. Preacucericii spun doar textul, și acum în veacul XX, înțelepciuni ca acestea: «Catolicismul este antinațional. Acesta e un lucru sigur ca lumina soarelui... Un catolic zelosee un indiferentist față de aspirațiile neamului său și chiar un trădător al lor». Vreți ceva mai limpede decât această filozofie? Nici că se poate. În fața ei rămâi desarmat. Singuri competenți a se pronunța în asemenea cazuri sunt psihiatri!

B. Cluj. Țăranul nostru are mult bun simț și judecată sănătoasă. Chiar și în lucruri cari nu se țin de preocupările lui directe. Iată de ex. ce scrie, între altele, dlui Pisani, dela «Universul» (5. II 37) un plugar din Caras, care își face serviciul militar în Craiova: «Noi

bănătenii am fost crescuți în vechea școală de înainte de răboiu și scoatem sârbismile din cântările bisericesti (știe Prea Sfântul Patriarh, care ne-a fost episcop) care slavisme acum preoții de tot felul mici și mari le-au introdus denou. M'am dus la botez, la biserica cea mare de aci, care-i zice Catedrala, dar am fugit dela slujbă, când am auzit că să cântă la s. Evanghelie Slavă și Doamne, slavă și în loc de Mărire Ție Doamne, și alte slavisme ca norod în loc de popor, blagoslovenia. Ce cântare bisericască e asta: Izbăvește Doamne norodul tău și blagoslovește moștenirea. Biruință regelui, dăruiește și cu sf. cruce blagoslovește norodul tău. Noi am zis altă dată: Mântuește Doamne poporul tău și binecuvintează moștenirea ta. Învingere regelui dăruiește. S'a făcut din popor = norod, care la noi are înțeles urât, «narod» — Nu strică să citească aceste rânduri și unii dintre prietenii noștri. Eiindcă sunt și între noi unii cari nu se mai impacă cu «mărire» și cu «Spiritul» și vreau neapărat «slavă și duh». Probabil numai o să pară mai «cu duh» decât alții. Dar vezi că nu toate «duhurile» și «duhorile» sunt bune.

Am primit abonamentul pe 1936: C. Prislop; I. Hațeg; Oficiul parohial, Năsăud; M. Șimleul-Silvaniei; Oficiul parohial, Seini; D. Sat-sugatag; Oficiul parohial Rogoz; D. Gherța-mică; Oficiul parohial Ghirișul Crișului; Oficiul parohial, Mădăraș; D. Valea lungă; E. Fizis; Oficiul parohial, Beiuș-Șoncuș; M. Boereni; S. Cârnești, Oficiul parohial, Criscior; Oficiul parohial, Craidorolț; Oficiul parohial, Curtiușeni; P. Cehal; Oficiul parohial Deva; Dr. M. Făgăraș; L. Muresenii-Bărgăului; Oficiul parohial, Nevrincea; M. Salva; P. Petrila; V. Sărăuad; Oficiul parohial Negreni; Oficiul parohial, Bistrița; Oficiul parohial, Târnova.

Oficiul parohial Hățăgel. Achitat până la 31. III 1935.

Oficiul parohial Ostrov. Achitat până la 31. XII 1935.

C. Recea. Abonam. e achitat până la 31. XII 1934. P. Sânmihaul de pădure. Primit 200 Lei. Achitat până la 30. VI 1937.

Oficiul parohial Bouțarnul de sus. Am primit abonamentul pe 1933-1936.

Oficiul parohial Șeitin. Confirmăm primirea abonamentului pe 1931-1936.

Dr. B. Cluj. Am primit 300 Lei. Achitat până la 30. VI 1937.

A. Resighea. Chităm primirea sumei de Lei 500. Achitat până la 31. XII 1936.

Oficiul parohial Roșiori. Am primit abonamentul pe 1935 și 1936.

Administrația Centrală Capitulară, Blaj

No. 29—1937

Concurs

Cu terminul de 15 Februarie 1937 se publică concurs pentru ocuparea unui post de practicant la fermele fundamentale pendinte de Metropolia Blajului.

Practicantul va putea fi repartizat după necesitate, la oricare fermă.

La acest post pot reflecta absolvenții unei școale inferioare, ori medle, de agricultură sau horticultură. Preferință vor avea concurenții cu oare care practică în agricultură.

Cererile se vor înainta pe adresa Administrației Centrale Capitulare, însoțite fiind de următoarele acte:

1. Extras de naștere. 2. Certificatele de studii. 3. Certificate despre eventuala practică făcută după terminarea studiilor. 4. Atestat de moralitate dela preot.

Numirea este provizorie, iar definitivarea urmează după cel puțin un an, în cazul că concurentul va corespunde.

Blaj, 20 Ianuarie 1937. (565) 3—3

Aviz

Comandați orice obiecte bisericesti dela cel mai vestit Magazin de odoare bisericesti: Clopote de orice mărime, din cel mai bun material, cu garanție pe mai mulți ani; Candelabre de bronz; Crucii argintate, toate fabricație proprie Odăjdii sfinte, cu prețurile celea mai solide, dela 3200-4000-4500-5000 Lei, un rând complot; Potire; Cădelnițe; Prapori din postav și mătășă, dela 1200 Lei în sus.

Vasile Hoza

2—? Sibiu, Piața Principele Carol Nr. 6